

Kolokvium k filmové/ audiovizuální výchově Animácie 2015

DOPROVODNÝ MATERIÁL

Festival Animácie 2015: Kolokvium k F/AV 15.-16. listopadu 2015

Úvod

V roce 2014 se na festivalu Animácie pod názvem Podzimní sklizeň uskutečnilo první kolokvium k filmové/audiovizuální výchově, které bylo rozšířením samotného programu festivalu. Svou podobou a dvoudenním rozsahem se jednalo o výjimečné setkání odborníků, učitelů, zástupců institucí a „řadových“ zájemců o filmovou výchovu. Ačkoliv se jednalo o první experimentální setkání, jednalo se o setkání mezinárodní – účastnili se jej i zástupci chorvatských organizací, věnujících se aktivitám v oblasti filmové výchovy a osvěty.

Přestože šlo o osahávání terénu, zkoumání základních možností, podmínek a omezení, které provázejí rozvoj filmové-výchovných aktivit, účastníci byli motivováni k další práci v rámci neformální pracovní skupiny pro filmovou výchovu, která začala působit pod patronací Národního filmového archivu. V průběhu roku 2015 se setkala ještě několikrát, diskutovala mnohé zajímavé a závažné podněty.

Na druhém ročníku kolokvia je setkání již o poznání profesionálnější – má za cíl zapojit maximum lidí, kteří se filmové výchově věnují teoreticky, nebo ryze prakticky, případně o ni mají zatím pouze váhavý zájem. Program se rozrostl na dva plné dny, kdy první z nich je určen spíše rozšiřování zkušeností, prezentacím inspirativních projektů. Den druhý je pak zaměřen na konkrétní problémy a výstupy – program pracovní skupiny zahrnuje jak inspiraci ze zahraničí, práci s učiteli, metodické materiály, právní otázky, tak zejména otázku sdílení, šíření příkladů a inspirace a koordinace dalších aktivit a kroků.

Věříme, že pro vás bude setkání stejně důležité, jako pro organizátory Festivalu Animácie, a že vás motivuje k intenzivnějšímu zapojení do činnosti pracovní skupiny nebo do rozvíjení vlastních iniciativ a aktivit.

Pavel Bednařík
Martina Voráčková
Karolína Pojarová

Program pracovní skupiny F/AV 16. listopadu 2015

10:00-12:00 – 13:00-16:00 **Setkání pracovní skupiny filmové a audiovizuální výchovy**

Jednání pracovní skupiny pro filmovou/ audiovizuální výchovu navazuje na předešlé setkání na festivalu Animánie v roce 2014 a rozvíjí témata a problémy, které zde byly diskutovány. Pracovní skupina vznikla v roce 2014 při Národním filmovém archivu a navazuje na činnost zaniklé meziresortní pracovní skupiny MKČR a MŠMT. Jejím cílem je sdružovat zájemce o filmovou/ audiovizuální výchovu, diskutovat problémy související s jejím rozvojem a propojovat aktivity a iniciativy v této oblasti. Pracovní skupina má prozatím neformální charakter a je otevřená všem zájemcům. Z jednání skupiny vznikne zápis, který bude zveřejněn na webu filmvychova.cz. Zápisy z loňského jednání PS naleznete zde: [www. Animanie.cz](http://www.animanie.cz), a <http://filmvychova.cz/cz/archiv-prispevku/?i=426-animanie-kolokvium-o-fav-a-pracovni-skupina>.

10:00-11:00

- Dlouhodobé cíle a strategie pracovní skupiny
- Harmonogram činnosti a plán na rok 2016 (aktivity, granty, kompetence)
- Jak a kde lobbovat za filmovou výchovu – strategické dokumenty, manifest FAV

11:00-12:00

- Regionální centra – jejich smysl, vize a naplnění, očekávané standardy
- Asociace učitelů filmové (audiovizuální) výchovy (kde začít, stanovení cílů, členové)

12:00-13:00 **Rozborový seminář pro pedagogy a lektory - mimo prac. skupinu**

13:00-14:15

- Web filmvychova.cz – další rozvoj, co může nabídnout, co od něj očekávat
- Metodické materiály – Analýza praktických příkladů domácích i zahraničních – Jaký je ideál? Jak mají a mohou vznikat?

14:30 – 16:00

- F/AV na základních uměleckých školách
- Autorské právo a nabídka filmů – spolupráce distributorů, kin a škol
- Financování, evropské projekty a mezinárodní spolupráce + návrhy a konzultace projektů pro podporu z programu Kreativní Evropa – MEDIA

www.animanie.cz

www.filmvychova.cz

www.nfa.cz

Výstup setkání PS

přítomní: Miroslav Maixner, Vladimír Beran, Markéta Pastorová, Čestmír Círka, Růžena Pekařová, Natálie Ostrouchová, Pavlína Kalandrová, Lenka Jirků, Diana Tabakov, Dana Holubová, Jiří Mašek, Elena Vondráčková, František Topinka, Martina Voráčková, Ondřej Javora, Petra Ptáčková, Tereza Cz Dvořáková, Pavel Bednařík, Barbora Paseková, Karolína Pojarová, Pavel Bednařík, Jiří Forejt, Ivan David, Zuzana Hrubošová

1. Dlouhodobé cíle a strategie PS

Do konce roku bude předložen vedení NFA návrh na **institucionalizaci** pracovní skupiny F/AV pod NFA (zpracuje: Bednařík, Dvořáková, T: 30. 11. 2015)

Název: **Pracovní skupina pro Filmovou/audiovizuální výchovu.**

Bude obsazena stálými členy ze všech oblastí filmové výchovy a vzdělávání, návrhy konkrétních jmen předloží PB a TCD, budou to s navrženými konzultovat.

2. Harmonogram činnosti a plán na rok 2016

Pracovní skupina F/AV se bude setkávat **min. 2x ročně** (květen/ červen v rámci semináře v NFA, listopad v rámci Animánie). Její konstantní **členové budou osloveni** Terezou Cz Dvořákovou a Pavlem Bednaříkem. Jednání pracovní skupiny bude mít **veřejnou** (pro všechny zainteresované otevřenou) **a neveřejnou podobu.**

Nejbližší setkání proběhne ku příležitosti mezinárodní konference DAA (15.-16.1.2016, ERA svět, Jungmannovo nám. 767/6, Praha).

Primárním cílem pracovní skupiny bude vypracovat **národní strategii F/AV.**

3. Metodické materiály k filmovým programům (Tereza Cz Dvořáková)

Vyvíjet metodické pomůcky pro praktikující F/AV je úkolem pro pracovní skupinu.

Reflexe stávající podoby **Propedeutiky metodických materiálů** bude zařazena do programu lednového setkání pracovní skupiny, kde se jí věnuje větší prostor.

Vladimír Beran: představil **metodický manuál „Učit se film“** (Metodika výuky filmové tvorby), sylabus a ukázková lekce je na: <http://www.zuspolice.cz/aktuality-1/ucitsefilm>

Pro inspiraci: Brabec (2006): Brána muzea otevřena – různé způsoby kategorizace příkladů edukativní nabídky, o úroveň víc než konkrétní metodické listy
https://is.muni.cz/el/1441/podzim2013/GP3MP_HTGP/um/Brana_muzea_otevrena_VM_4_12_2013.pdf

4. Filmová a audiovizuální výchova na ZUŠ (Martina Voráčková, Zuzana Hrubošová)

Oblast ZUŠ mít v pozornosti při dalších jednáních, krocích pracovní skupiny.

5. F/AV a filmové právo (Ivan David)

Pracovní skupina by se měla zasadit o přímou cestu k filmovým ukázkám pro učitele. Autorskoprávní tematika jako **integrální součást F/AV** a souvisejících diskuzí. (Osvěta na poli filmového práva jedním z ohnisek činnosti pracovní skupiny.)

Odpovědi na často kladené dotazy na webu MKČR (sekce věnovaná autorskému právu):

<http://www.mkcr.cz/cz/autorske-pravo/caste-dotazy-508/>

Databanky volné hudby od MKČR: jedna z možností je využívat hudební díla opatřena tzv. veřejnou licencí- např. Creative Commons.

<http://search.creativecommons.org/>

http://freemusicarchive.org/curator/creative_commons/

<https://soundcloud.com/groups/creative-commons>.

6. Kreativní Evropa & Financování F/AV (Pavlína Kalandrová)

Možnost spolupráce jednotlivých subjektů věnujících se F/AV jak prakticky tak teoreticky (NFA, Animánie,...) na projektu financovaného z grantové výzvy KE.

Nabídka konzultací od Pavlíny Kalandrové z kanceláře Kreativní Evropa – MEDIA (pavlina.kalandrova@kreativnievropa.cz)

Dissemination platform – předstvení podpořených projektů:

<http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/projects/>

Ideální model filmové výchovy

(Kapitola je výtahem z publikace Screen Literacy: Final Report vydané Britským filmovým institutem v roce 2012.)

Po prozkoumání třiceti evropských zemí zařazených do studie jsme schopni rozhodnout, které faktory podporují a které znaky doprovázejí silné národní modely filmové výchovy. Typicky se ve filmové kultuře těchto zemí setkáváme s vysokým stupněm koordinace mezi jednotlivými sektory (vzdělávací a kulturní instituce, neziskový sektor, filmové společnosti a veřejnoprávní média), podpořeným národním strategickým plánem.

Vždy zde nalezneme řadu důvodů pro podporu filmové výchovy a vzdělávání, např. zájmy filmového průmyslu (odvážnější publikum, vzdělanější filmové profese), ale vždy je spojujícím faktorem obecný požadavek na filmovou gramotnost všech bez rozdílu. Tyto cíle jsou explicitní, sdílené a vysoce hodnocené svorně všemi zainteresovanými, aniž by kdokoliv zásadně prosazoval potřebu jiného přístupu.

Je pochopitelné, že silné zázemí filmové výchovy je součástí rozvinuté filmové kultury, která podporuje vzdělávání a přístup k filmům pro široké spektrum lidí – děti, seniory, rozmanité a znevýhodněné skupiny – a podpora filmové kultury z veřejných zdrojů tento závazek doplňuje.

„Výuka“ v neformálním sektoru zde má stejnou úroveň jako formální vzdělání a je uznávána pro svůj odlišný přístup. Na tomto uznání se podílí i závazek provádění komplexního vyhodnocení výsledků, aktéři neformálního vzdělávání se musejí i na národní úrovni zavázat k provádění evaluací, aby zlepšovali své zapojení do celkového systému filmové výchovy.

Země s velkou mírou integrace vykazují vysoký podíl zapojení jednotlivých subjektů do filmové výchovy, zejména v aktivitách, které jsou dlouhodobě udržitelné a mají jasné měřitelné a zaznamatelné výsledky. Finanční podpora je rozložena mezi veřejný, komerční, vzdělávací a kulturní sektor a je poskytována v souladu s národním strategickým plánem.

Pracovní síla pro filmovou výchovu, od proškolených učitelů filmu, přes učitele jiných předmětů se zájmem o film, až po pomocné pracovníky ve školství a vzdělavatele v mimoškolním vzdělávání (lektori na volné noze, volnočasoví pracovníci, kulturní pracovníci) mají zřetelné a finančně zajištěné možnosti profesního rozvoje, které jsou jim nabízeny od vstupní úrovně až po úroveň expertní. Profesionální rozvoj rovněž předpokládá možnost akreditace jejich dalšího vzdělávání.

Souhrn doporučení pro Evropskou komisi

1. Vytvořit model filmové výchovy/vzdělávání v Evropě, včetně hodnocení filmu jako umělecké formy, kritického porozumění, přístupu k národnímu dědictví, světovému uměleckému i populárnímu filmu a tvůrčích schopností. Zároveň doporučujeme Evropské komisi (dále jen EC) adoptovat revidovanou definici filmové výchovy navrženou v této zprávě:

„Je to úroveň porozumění filmu, schopnost vědomého a zřídavého vybírání filmových děl, kompetence ke kritickému sledování a analýze jejich obsahu, kinematografických kvalit a technických aspektů; a schopnost zacházet s jejich jazykem a technickými prostředky při tvorbě pohyblivých obrazů.“

2. Evropská komise by měla podporovat orgán Expertní skupiny pro filmovou výchovu (Film Literacy Advisory Group, FLAG) a podnítit ji, aby navrhla takový model a aby sloužila jako poradní orgán v dalších krocích jednotlivých doporučení.

3. Nalezli jsme řadu hodnotných strategických přístupů a nástrojů, které by mohli zástupci jednotlivých zemí zdárně využívat, těžit z nich a přiučit se jim. Navrhujeme zřízení samostatného fondu, který pomáhá národním institucím a organizacím adaptovat strategické přístupy z jiných zemí a teritorií a podporovat profesionální rozvoj klíčových pracovníků, jejich setkávání a další vzdělávání.
4. Členské státy by se měly utvrdit v tom, že klíčové programy a předměty mediální výchovy (s výraznou složkou výchovy filmové) jsou uplatňovány na primárním i sekundárním stupni škol; a také by měly zajišťovat přehledy a statistiky vývoje ve volitelné filmové výchově a mapovat vývoj v této oblasti.
5. Evropská komise by měla zajistit poradenství pro efektivní zapojování filmu do národních kurikul a vznik pedagogických metodických přístupů, které dopomohou k zapojení do výuky mateřského jazyka, umění nebo nových médií/ICT.
6. Evropská komise by měla zvážit rámce podpory pro nové členské státy založené na příkladech úspěšných evropských vzdělavatelů v oblasti neformálního vzdělávání.
7. Členské státy by měly propagovat partnerství napříč sektory průmyslu, vzdělávání, národních agentur a orgánů státní správy. Tato partnerství by měla hledat způsoby garance vzdělávacích přínosů z jakékoliv investice veřejných peněz ve filmových produkcích. Podpora by měla zahrnovat zajištění materiálů obohacujících výuku a konkrétně: přístup k produkčním materiálům, zapojení filmařů do vzdělávacích akcí, snížení poplatků za vzdělávací projekce apod.)
8. Evropská komise by měla vytvořit směrnice pro využití materiálů z národních a regionálních filmových archivů a ošetření autorských práv na jejich užití ve školách, včetně jasných pravidel a instrukcí v oblasti poplatků a autorského práva.
9. Doporučujeme zvážit podporu vzdělávacích komunitních programů pro dospělé, zaměřených na rozmanité skupiny, seniory, migranty a etnika, například formou překladů titulků.
10. Evropská komise by měla sponzorovat společně s filmovým průmyslem Evropskou banku on-line zdrojů a materiálů vycházejících z příkladů dobré praxe.
11. Členské státy by měly zahrnout mediální výchovu (s významným podílem výchovy filmové) do programů vzdělávání učitelů.
12. Evropská komise by měla zajistit poradenství v oblasti doškolování profesionálů v celé EU.
13. Evropská komise by měla prozkoumat modely spolupráce akreditovaného doškolování a tréninku ve spolupráci s programem Media Mundus.
14. Evropská komise by měla financovat výzkum v oblasti finančních zdrojů pro filmovou a mediální výchovu pro zajištění podílu z celkového objemu, modelů kofinancování a strategií pro efektivní řízení finančních zdrojů.

(Kapitola je výtahem z publikace Screen Literacy Report vydané Britským filmovým institutem v roce 2012)

Ivan David: Autorskoprávní poradna – otázky a odpovědi

Celý text naleznete na webových stránkách www.filmvychova.cz

Právní poradna vznikla jako základní informační zdroj pro učitele, lektory, vychovatele a odborníky, kteří se zabývají otázkou autorského práva v souvislosti s filmovou výchovou. Autor Ivan David je renomovaným právníkem, který se specializuje na autorské právo v souvislosti s filmem. Komplexní informace z této problematiky jsou součástí jeho knihy *Filmové právo. Autorskoprávní perspektiva*, která vyšla v roce 2015 v nakladatelství Nová beseda.

Může vyučující promítat ukázky z filmů, případně celé filmy ve výuce na základních, středních a vysokých školách (například v hodinách dějepisu, literatury, jazyků apod.)?

Ano, dle ust. § 31 odst. 1 písm. c) autorského zákona (tzv. výuková a výzkumná zákonná licence) platí, že při výuce (ve smyslu ústní přednášky) na všech uvedených typech škol je možno promítat ukázky z filmů a dokonce i celé filmy, jsou-li splněny následující podmínky:

a) film musí být promítnut výhradně pro ilustrační účel; to znamená, že výuka nesmí být pouze „záminkou“ pro promítání filmu, ale musí být jeho plnohodnotným doplňkem (tj. musí sama o sobě – svou edukativní hodnotou i rozsahem – svébytně obstát vedle promítaného filmu. Vhodné je tedy například film doplnit odborným úvodem vyučujícího, který ozřejmí, co má být filmem demonstrováno, a po jeho skončení uspořádat diskusi se studenty/žáky na téma, které film ilustroval);

b) film musí být promítnut pouze v takovém rozsahu, který odpovídá sledovanému účelu; není tedy možné promítnout celý film tam, kde k ilustraci určité probírané látky postačí pouze kupř. desetiminutová ukázka.

(Příklad: V hodině dějepisu budou probírány techniky válečnického umění v době napoleonských válek; k ilustraci postačí např. promítnutí odpovídající několikaminutové pasáže z prvního dílu Bondarčukovy filmové trilogie „Vojna a mír“, neodůvodněné by v daném případě naopak bylo promítat celý díl či dokonce celou tuto trilogii.);

c) výukou nesmí být sledováno dosažení zisku (slovy zákona „přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu“); tato podmínka nevylučuje, aby byly od žáků/studentů (jejich zákonných zástupců apod.) vybírány peněžní příspěvky nezbytné k realizaci výuce (typicky školné ve standardní výši na soukromé škole, z něhož je hrazen provoz školy, platy učitelů apod.); vyloučeno však je, aby vybíráním určitých příspěvků na tu část výuky, kde dochází k promítání filmu, bylo sledováno něco jiného, než právě pokrytí nákladů na realizaci této výuky

(Příklad: je tedy možné vybírat příspěvky na pronájem promítacího přístroje či jiného nezbytného technického vybavení, které škola nevlastní).

d) V rámci výuky je nutné uvést tzv. citační údaje k filmu, tj. jméno autora, název filmu a zdroj (země a rok výroby); uvedení těchto údajů je možné ústně při výkladu, ale například i formou promítnutí titulků filmu.

e) Je třeba respektovat tzv. tříkrokový test (§ 29 odst. 1 autorského zákona), který zapovídá, aby i formou realizace výukové zákonné licence byly nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora (včetně zájmů majetkových). Tyto oprávněné zájmy by mohly být dotčeny tehdy, pokud by se promítání filmů ve výuce dělo v příliš masivním množství (např. by neminula ani jedna vyučovací hodina, kde by se nepromítal nějaký film). Jinými slovy, škola nesmí suplovat kino, televizi a další podobné instituce.

Není-li splněna kterákoliv z výše uvedených podmínek, musí provozovatel výuky (tj. typicky provozovatel dané školy) získat od nositelů autorských a dalších souvisejících práv k příslušnému filmu smluvní licenci k užití tohoto filmu. Tato licence již může být zpoplatněna (v tomto případě úplatnost licence plně závisí na dohodě s nositelem práv). Vedle této licence musí být v uvedeném případě vypořádána i práva k hudebním dílům zařazeným do filmu, a to smlouvou s kolektivním správcem OSA (více na www.osa.cz).

Jak má postupovat pedagog, který si připravuje nepovinný předmět filmové/audiovizuální výchova. Musí řešit práva na filmy, které bude promítat?

Skutečnost, že předmět filmová/audiovizuální výchova je na některé škole nepovinný, nehraje z hlediska zákona žádnou roli. I zde platí, že učitel práva k filmům řešit nemusí, splní-li všechny shora uvedené podmínky. Zde je třeba dát si pozor zejména na dodržení tříkrokového testu: Domnívám se, že ani v tomto případě nebude tento test překročen za podmínky, že budou pro ilustraci promítány filmy co nejširšího spektra tvůrců (tj. nebude zde docházet k nepřiměřenému zásahu do práv konkrétního autora masivním či opakovaným promítáním jeho filmů) a cílem promítání bude pouze provádění odpovídající analýzy filmů (estetické, sociologicko-historické, technologické, apod.), nikoli suplování role institucí specializujících se na soustavné předvádění filmů jako jsou kina či provozovatelé VoD služeb.

Je lepší ve škole pouštět filmy/ukázky z DVD, nahrané z televize, nebo stáhnuté z ulozto.cz?

Všechny zdroje/nosiče filmů jsou si v tomto ohledu rovny. Podstatná není technická povaha zdroje, ale výlučně to, zda byl tento zdroj sám o sobě vytvořen legálně. Dle judikátu Soudního dvora Evropské Unie z roku 2014 se výjimky z autorského práva v Evropské unii nevztahují na užívání autorského díla, k němuž dochází na podkladě nelegálního zdroje. Nelegálním zdrojem bude například film sdílený na ulozto.cz, kde je zjevné, že uložení na tomto serveru se stalo bez vědomí či dokonce proti výslovné vůli nositele práv. Legálním zdrojem bude naopak film zakoupený na disku DVD v příslušné prodejně nebo zapůjčený od jeho majitele.

Jak je to v případě, že s žáky natáčíme filmy? Kdo má na filmy práva? Můžeme je archivovat a dále promítat? Můžeme je dát dětem? Můžeme je poslat do soutěže? Můžeme je zpeněžit?

Pokud žák natočí film ke splnění svých školních nebo studijních povinností (vyplývajících z jeho vztahu k příslušné škole), zůstává nadále jeho autorem se všemi autorskými právy, ale škola je přímo ze zákona (§ 35 odst. 3 autorského zákona) oprávněna takový školní film nekomerčně užít k další výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě (tj. typicky pro potřeby učitelského sboru nebo orgánů školy).

V případě, že má škola zájem film užívat komerčně a/nebo nad rámec výuky, resp. vlastní vnitřní potřeby (tj. například chce film přihlásit na určitou mezinárodní soutěž nebo ho chce dokonce prodat do filmové distribuce), musí s žákem uzavřít licenční smlouvu; žák je povinen takovou smlouvu za obvyklých podmínek (včetně obvyklých podmínek finančních) se školou uzavřít. Pokud tak neučiní, může se škola domáhat vynucení této povinnosti u soudu, ledaže má žák pro odepření svolení závažný důvod (§ 60 odst. 1 autorského zákona). Pokud škola od žáka práva k jeho filmu takto „nevykoupí“, může žák film libovolně užívat i udělovat licence k jeho užití dalším osobám; pokud by ale tímto způsobem dosáhl určitého zisku, může po něm škola žádat, aby jí z tohoto zisku přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to dle okolností až do jejich skutečné výše (§ 60 odst. 1 odst. 2 autorského zákona).

Podpora projektů filmové výchovy z programu Kreativní Evropa – MEDIA

Finanční podpora je určena pro spolupráce evropských projektů filmové výchovy v rámci podprogramu Práce s publikem/Filmová výchova0061. Podmínkou je spolupráce alespoň 3 partnerů, kteří pocházejí z 3 různých zemí MEDIA a pokrývají 3 různé jazyky. Celkem je možné získat max. 60 % celkových uznatelných nákladů.

V žádosti se hodnotí:

- evropská dimenze programu
- počet, rozmanitost, kvalita zahrnutých filmů, zemí a publika
- inovativnost projektu
- kvalita metodologie pro sbírání a analýzu výsledků
- počet diváků, vliv na propagaci, šíření a zájem o evropská audiovizuální díla
- kvalita a zkušenosti organizačního týmu

Pro rok 2016 podpořen 1 projekt iniciovaný z ČR a jeden projekt s partnerem z ČR:

- **Doc Alliance Academy** (Doc Air, z. s. + DK, DE, CH, FR, PL, PT) – online distribuce vybraných dokumentárních filmů z různých zemí s překladovými titulky a metodických materiálů k nim pro školy <http://www.daacademy.org/>
- **CinEd, European Cinema Education for Youth** (Cinéma Francaise + IT, PT, RO, BG, SP, CZ) – sdílení a distribuce významných filmů národních kinematografií vhodných pro děti a mládež, titulkování a sdílení metodických materiálů

Další podpořené projekty je možné najít zde: <http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/projects/>

Menším iniciativám národního charakteru doporučujeme čerpat z nabídky podpořených projektů.

Portál filmvychova.cz

Chcete začít využívat filmový obsah ve výuce nebo si připravit volitelný seminář Filmové/Audiovizuální výchovy (F/AV)? Potřebujete zjistit, kde sehnat filmy pro výuku nebo jaké vhodné filmy použít v hodinách občanské nauky, dějepisu nebo výtvarné výchovy? Nevíte si rady s přípravou sylabu? Chcete ve svém kině připravovat programy pro školy?

Národní filmový archiv (NFA) společně s Free Cinema o.p.s. iniciovaly v roce 2014 vznik portálu filmvychova.cz, jehož cílem je shromažďovat a sdílet veškeré podstatné informace o oblasti filmové a audiovizuální výchovy v České republice i ve světě. Chceme aktivně podporovat všechny snahy o filmovou výuku na českých školách i mimo ně.

Jedinečnost portálu spočívá především v tom, že do něj přispívá obsahem většina organizací, které se rozvojem tohoto oboru v ČR dlouhodobě zabývají. Pedagog, dramaturg kina, lektor i rodič tak mohou čerpat informace i podklady v několika uživatelských úrovních. Na stránkách naleznete mimo jiné slovník pojmů v oblasti filmové/audiovizuální výchovy, právní poradnu pro využití filmu ve výuce a natáčení na školách, databázi organizací, které se FAV věnují nebo kalendář plánovaných a konaných akcí.

Hlavní součástí jsou aktuality a články z dění v oblasti FAV, původní rozhovory s iniciátory zajímavých projektů nebo odborné studie o filmové výchově v Evropě, případně učební materiály k jednotlivým filmům a tématům. Připravuje se také rozsáhlejší nabídka distribučních filmů vhodných pro využití ve výuce nebo v rámci školních projekcí a další metodické materiály k usnadnění přípravy na výuku.

Připojte se k nám!

Pokud již pravidelně pořádáte filmově výchovné akce, můžete se zaregistrovat do naší databáze organizací věnujících se FAV. Povědomí o Vašich snahách se tak dostane ještě dál, protože je budete mít možnost vkládat přímo do kalendáře akcí na našem portálu a pokud nás Vaše činnost zaujme, můžeme pak o ní psát v našem pravidelném newsletteru, nebo přímo na filmvychova.cz. Pokud žádné akce nepořádáte, ale rádi byste sledovali dění v oblasti FAV přihlaste se k odběru našeho pravidelného newsletteru a my Vás budeme zásobovat informacemi.

www.filmvychova.cz

Kontakt

Nelly Čada Wernischová
šéfredaktorka portálu
nelly.cada@filmvychova.cz, 728 981 180

FILMOVÁ A AUDIOVIZUÁLNÍ VÝCHOVA a základní umělecké školství v ČR.

V rámcovém vzdělávacím programu základních uměleckých škol je od roku 2010 definován nový obor Multimediální tvorba.

Multimediální tvorba je chápána jednak jako prostředek (nástroj) umělecké tvorby, který je možné využívat v různých uměleckých oborech, jednak jako výsledek uměleckého procesu – hotový tvar uměleckého vyjádření. Jako prostředek umělecké tvorby v základním uměleckém vzdělávání (ZUV) znamená multimediální tvorba používání multimédií, respektive digitálních technologií v různých oblastech (oblast tvorby a interpretace či oblast recepce a reflexe umění).

Autoři Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání (RVP ZUV) se shodují na tom, že tímto termínem Multimediální tvorba budou označovány činnosti, k nimž je nutné použít výpočetní techniku a digitální technologie. Multimedia tedy v textu RVP ZUV znamenají činnost s využitím digitálních technologií.

Na úrovni školních vzdělávacích plánů se multimediální tvorba může realizovat :

- A) Jako samostatné studijní zaměření vzniklé v rámci jednoho uměleckého oboru (např. Výtvarná a multimediální tvorba). V případě tohoto zařazení do ŠVP jsou plněny očekávané výstupy příslušného oboru a využity ty hodinové dotace, které jsou pro daný obor vyčleněny rámcovým učebním plánem.
- B) Jako integrované studijní zaměření vzniklé kombinací vzdělávacích obsahů uměleckých oborů, z nichž toto studijní zaměření vzniká. V tomto případě je nezbytné splnit očekávané výstupy zvoleného dominantního uměleckého oboru a zároveň zařadit (integrovat) do tohoto studijního zaměření vybrané vzdělávací obsahy dalších zvolených oborů. Při určení hodinových dotací vycházíme z rámcového učebního plánu dominantního oboru s tím, že škola má možnost tyto hodinové dotace dále posílit ve vazbě na začleněné obsahy integrovaných oborů.

Při vlastní realizaci multimediální tvorby v ŠVP je vždy nezbytnou podmínkou používání digitálních technologií ve výuce.

Multimediální tvorba žádné očekávané výstupy nemá, na rozdíl od nového předmětu Filmová a audiovizuální výchova, která byla začleněna do systému všeobecného vzdělávání jako doplňující nepovinný obor pro ZŠ a gymnázia.

Digitální technologie se mohou v základních uměleckých školách využívat např. v těchto oblastech:

- školní nahrávací studio
- multimediální učebna hudební nauky
- počítačová grafika
- multimedia
- animace
- filmová tvorba

V současnosti existuje již mnoho škol, které multimediální tvorbu zařazují do svých vzdělávacích plánů a také ji vyučují. Mnoho z nich využívají tvorbu hraného filmu a animaci. Na Celostátní přehlídce výtvarných oborů ZUŠ ve Šternberku v roce 2013-2014 bylo přihlášeno na 57 audiovizuálních děl, převážně animací a několik hraných filmů. V praxi to znamená, že nejméně 50 učitelů ZUŠ pracuje v rámci své výuky s filmem. Zastoupeny byly kraje plzeňský (3), moravskoslezský (7), karlovarský (2), olomoucký (5), jihočeský (5), královéhradecký (3), jihomoravský (7), střečeský (6), zlínský (4), ústecký (3), kraj vysočina (5), liberecký (1), kraj Praha (4) a pardubický (2).

Tato bilance dokládá vzrůstající zájem o filmovou tvorbu na ZUŠ. Je myslím na místě začít diskutovat o tom, zda obor multimediální tvorba nemůže pracovat s východisky a výstupy Filmové/audiovizuální výchovy, tak aby nesplňovala pouze požadavek využití digitálních technologií, ale měla i vyšší cíle. Aby podpořila rozvoj žáků i jako uživatelů filmových a obecně audiovizuálních produktů a zároveň rozvíjela jejich vnímavost a tvůrčí schopnosti prostřednictvím filmových a audiovizuálních prostředků.

Martina Voráčková

PROFILY ÚČASTNÍKŮ

Pavel Bednařík – lektor, pedagog, odborný konzultant filmové výchovy, spolupracovník Národního filmového archivu. Filmové výchově se věnuje jako člen evropské poradní skupiny FLAG (pod patronací Britského filmového institutu) a také odborně v rámci svého doktorského studia na CAS FAMU.

Martina Voráčková – je pedagožkou, metodičkou a spoluzakladatelkou projektu a festivalu Animánie. Věnuje se popularizaci a výuce animace na školách a v rámci volnočasových aktivit. Celou svou pracovní kariéru zasvětila výuce na Základní umělecké škole Sokolovská v Plzni.

Karolína Pojarová – studuje na Katedře produkce FAMU, koordinuje kolokvium FAV v Plzni, působí v Animánii jako lektorka a produkční, mimo Animánie spolupracovala také s festivalem AniFest či London International Animation Festival.

Linda Arbanová – metodička, lektorka a vedoucí projektu Aeroškola spadající pod distribuční společnost Aerofilms. Vystudovala doktorské studium na Pedagogické fakultě UK, kde se také věnovala pedagogice filmu.

Ivan David – právník zabývající se autorskoprávní problematikou a tématem duševního vlastnictví, externí spolupracovník Národního filmového archivu a dalších institucí a organizací. V roce 2015 vydal v nakladatelství Nová beseda knihu Filmové právo. Autorskoprávní perspektiva.

Tereza Czesany Dvořáková – vystudovala katedru filmových studií na FF UK. Věnuje se pedagogické činnosti na VŠ, historii filmu, lektorské a publicistické činnosti. V současnosti je ředitelkou sekce neaudiovizuálních sbírek a výzkumu Národního filmového archivu, do její gesce také patří veškeré filmově-výchovné aktivity NFA.

Nelly Čada Wernischová – vystudovala katedru filmových studií na FF UK, věnuje se také designu a výtvarnému umění. V současnosti je šéfreditorkou webového portálu filmvychova.cz.

Pavčina Kalandrová – vystudovala divadelní vědu a bohemistiku na FF UP v Olomouci a produkci na FAMU. V roce 2003 založila produkční společnost Duracfilm, věnovala se také natáčení zpravodajství z filmových festivalů. Od roku 2014 vede kancelář programu Kreativní Evropa – MEDIA.

Simon Medard – je umělec věnující se široké paletě aktivit: graffiti, kresbě nebo malbě. V rámci programu Camera-etc se dostal také k natáčení filmů, videí a VJingu. Od roku 2010 je vedoucím dílen, animátorem programů pro děti v Camera-etc a zakladatelem společnosti Collective Digital Bal Musette.

Sandra Malenica – se účastní programů VANIMA již od doby, kdy jí bylo 8 let. Vystudovala chorvatský jazyk a literaturu v Zahřebu, v současnosti vede tvůrčí dílny VANIMA a je také její programovou ředitelkou. Je také ředitelkou kina Cinema Galerija ve Varaždině a ASIFA Chorvatsko

Tereza Vostradovská - je absolventkou Ateliéru filmové a televizní grafiky VŠUP, aktivní ilustrátorkou a animátorkou. Věnuje se výtvarnému vzdělávání dětí, zejména v oblasti filmu, animace a multimédií. Je členkou sdružení Ultrafun.

Miroslav Maixner – vystudoval etnologii a archeologii na FF MU v Brně, později doktorát na Fakultě výtvarných umění ČVUT. Od roku 2012 je ředitelem Kina Art v Brně a rovněž festivalu Brněnská 16.

Elena Vondráčková – studuje Pedagogickou fakultu MU v Brně, vede animační dílny a program Animujeme v Artu v brněnském kině Art.

Natálie Ostrouchova – v roce 2005 vystudovala Katedru mediální komunikace na FF UK, v roce 2006 začala pracovat pro kancelář MEDIA desk ČR. Od roku 2014 koordinuje projekt Doc Alliance Academy, který je vzdělávací odnoží Doc Alliance Films a připravuje mezinárodní konferenci Doc Alliance Film Literacy Lab 2016.

Diana Tabakov – je manažerkou akvizic v Doc Alliance Films (Dafilms.cz). Mimo jiné iniciovala a vede projekt My Street Films. Studovala na Fakultě humanitních studií, Karlovy univerzity v Praze a londýnské University of the Arts, College of Communication in Documentary Research for Film and TV.

Jiří Forejt – vystudoval Katedru produkce na FAMU, od roku 2013 pracuje v obchodním oddělení Národního filmového archivu. V rámci NFA se věnuje také filmově-výchovným aktivitám, které realizuje také v rámci spolku Free Cinema o.p.s.

Alexandra F. Lipovská – koordinuje řadu aktivit filmové výchovy (Ponrepo dětem, projekce pro školy, ad.) pro Národní filmový archiv.

Lenka Jirků – se věnuje filmovým a divadelním projektům, je členkou divadelního spolku Ochoťni pro cokoliv. V současnosti je koordinátorkou aktivit a programu Centra dokumentárního filmu v Jihlavě.

Miroslava Brázdová – pedagožka ZUŠ V. Kaprálové v Brně s hlubokými zkušenostmi s aplikací F/AV v základním uměleckém školství, vedoucí výtvarného ateliéru v rámci ZUŠ pravidelně se účastní a úspěchů dosahujícího na soutěžích filmů dětí a mládeže.

Zuzana Hrubošová – je ředitelkou Základní umělecké školy Miloslava Štíbor v Olomouci. Věnuje se pořádání přehlídek umělecké tvorby základních uměleckých škol „Oči dokořán“ ve Šternberku.

Petra Peštová - absolvovala Pedagogickou a Filosofickou fakultu UK v Praze, od roku 2002 působí jako učitelka výtvarné výchovy (Poděbrady, Rožmitál pod Třemšínem) a od roku 2008 jako muzejní pedagožka. Cíleně se zaměřuje na volnočasové aktivity dětí a výtvarné i muzejní letní tábory.

Kateřina Hausenblasová - absolvovala Pedagogickou fakultu UK v Praze a Vyšší odbornou školu Václava Hollar v Praze. Od roku 2009 spolupracuje s muzejní pedagožkou Mgr. Petrou Peštovou na tvorbě a realizaci rozšiřujících vzdělávacích programů, působí také jako lektorka kurzů v pražské Aeroškole.

Markéta Pastorová - odborná pracovnice Národního ústavu pro vzdělávání, autorka koncepce vzdělávací oblasti Umění a kultura pro všeobecné vzdělávání a iniciátorka předmětu Filmová/audiovizuální výchova ve školách.

Zuzana Bukovinská- animátorka, dlouholetá pedagožka Ateliéru filmové a televizní grafiky, VŠUP, hlava organizace Ultrafun zabývající se animačními workshopy a školami animace.

Klára Marešová – animátorka a zkušená lektorka animovaného filmu i ostatních multimediálních technik, členka sdružení Ultrafun.

Čestmír Církva – profesí filmový střihač a režisér, absolvent FAMU. Usadil se jako koordinátor audiovizuálních aktivit v rámci střediska volného času v Poděbradech a organizátor akcí k F/AV v městě Poděbrady.

Vladimír Beran – zástupce ředitele ZUŠ Police nad Metují, pedagog počítačové grafiky a multimédií, absolvent SUPŠ kamenosochařská a grafická a doplňujícího ped. studia na PedF UK Praha.

Máte jakékoliv nápady, podněty a připomínky ke kolokviu? Nebo máte návrhy, čemu se věnovat na příštím ročníku, případně podněty pro pracovní skupinu?

Dejte nám prosíme vědět:

Pavel Bednařík

pavel.bednarik@gmail.com

605 844 090

Karolína Pojarová

k.pojarova@email.cz

721 011 357

